

Prædiken til 4. søndag efter påske

Joh. 8, 28-36

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus sagde da til dem: »Når I får ophøjet Menneskesønnen, da skal I forstå, at jeg er den, jeg er, og at jeg intet gør af mig selv; men som Faderen har lært mig, sådan taler jeg. Og han, som har sendt mig, er med mig; han har ikke ladt mig alene, for jeg gør altid det, der er godt i hans øjne.« Da han talte sådan, kom mange til tro på ham. Jesus sagde nu til de jøder, som var kommet til tro på ham: »Hvis I bliver i mit ord, er I sandelig mine disciple, og I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie.« De svarede ham: »Vi er Abrahams efterkommere og har aldrig trællet for nogen. Hvordan kan du så sige: I skal blive frie?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Enhver, som gør synden, er syndens træl. Men trællen bliver ikke i huset for evigt, Sønnen bliver der for evigt. Hvis altså Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie.« Johannesevangeliet 8,28-36

I dag hører vi om frihed – et helt uomgængeligt begreb i den kristne tro. Friheden betegner vores tilstand efter *hans* – Jesu – død og opstandelse. For vi, der før var bundet, er fri.

I fortællingen om Saulus – ham, der bliver til Paulus og giver det tidligste kristne vidnesbyrd om Jesus Kristus i form af sine breve til menighederne – hører vi, at han var på vej til Damaskus for at finde dem, der hørte til bevægelsen ”Vejen” – altså de kristne – for at føre dem til religiøs retsforfølgelse i Jerusalem. Men der, på Damaskusvejen, kastes han til jorden af et stort lys, og han hører Jesus tale til sig – og da han rejser sig, er han blind.

Det er en alvorlig sag at miste synet. Men for Saulus bliver blindheden et forlænget udtryk for den tilstand, han allerede er i: Han er blind, åndeligt. Han er blændet af sit had til denne nye uudholdelige oprørsbevægelse, ”Vejen”. Og han er blind for at se, at den Gud, han tror, han tjener, er den Gud, han forsøger at nedkæmpe – Herren, Kristus.

Da disciplen Ananias møder Saulus og beder for hans blindhed, som han har fået besked

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

på af Herren i et syn, står der, at der ”falder skæl fra Saulus’ øjne”. Vi må forstå det sådan, at det ikke kun er den umiddelbare blindhed, der forsvinder. For Saulus går ikke blot lettet tilbage til sin mission for at udrydde de kristustroende. Nej, Saulus bevæger sig fremad som en ny skabning. Den store omvendelse angives i så enkle ord: ”han rejste sig og blev døbt”.

Der er en sproglig sammenhæng mellem syn og forståelse. Vi taler om at ”se sammenhængen”, at ”se tingene på en ny måde”, at få ”indblik” i noget. Sager, der jo egentligt ikke handler om det fysiske syn, men om synet i tanken, forståelsen.

Da skællet faldt fra Saulus’ øjne, *forstod* han, at Kristus er Herren. Ja, altså, det er det, der må stå klart: At det var Saulus, der blev forandret, ikke Kristus. Saulus blev omvendt – bemærk det passive i ordet ”omvendt” – på vejen til Damaskus, da han forstod, at Kristus er den Herre, der har frikøbt alle mennesker fra slavebundetheden til døden.

Frihed og slaveri. I den antikke verden var frikøbelse og slavebundethed konkrete, hverdagsnære begreber. Ordene lyder let så teologiserede, som noget fra den kirkelige ordbog, når vi benytter dem i dag. Vi har et tidsmæssigt bump, vi skal over, for at forstå, hvad slavebundethed og frikøbelse egentligt betyder.

Hvis en romersk borger i antikken blev taget som krigsfange, mistede han med ét hele sin identitet som borger. For det at være

borger var at være fri. Der var to måder for en krigsfange at blive tilbagekøbt på: Enten betalte krigsfangens familie løsesummen for at få deres familiemedlem tilbage, og i så fald kunne fangen vende tilbage til samfundet som en fri, romersk borger. Eller også kunne en person uden for familien betale løsesummen, og i så fald vendte krigsfangen tilbage til samfundet, ikke som fri, men som slave af den, der udbetalte løsesummen. Skulle fangen genvinde sin frihed, måtte familien betale gælden til den, der havde betalt løsesum, eller krigsfangen kunne af nåde få eftergi-vet sin gæld og derved indtræde i samfundet som en fri, romersk borger. Hans identitet som borger – hans frihed – var gået tabt i og med fangenskab, men han kunne ved tilbagekøbet blive en ny borger. Det juridiske begreb for dette tilbagekøb af krigsfanger var *redemptio* på latin – eller, med et lidt bedaget dansk ord: *Genløsning*.

Jeg ved ikke, om begrebet genløsning er blevet brugt inden for dansk jura i mange år. Jeg kender det kun fra teologien. For det fortæller os, hvad det er, den kristne frihed vil sige: Genløsningen er, at mennesket engang ved skabelsen var frit, og ved Adams og Evas fald blev det en slags krigsfange hos den onde. Men med sin død på korset betalte Kristus løsesummen, og med sin opstandelse fra de døde eftergav Gud mennesket krigsfangegælden. Friheden er, at vi er sat fri fra døden, og at vores gæld er blevet os eftergivet.

I evangelielæsningen i dag hørte vi, at Jesus siger, at ”sandheden skal gøre jer frie”. Men det må forstås ret. For mennesket *er* jo frikøbt af dødens magt. Det *er* sket. Men sandheden om friheden skal nå os på en eller anden måde, den skal nå vores forstand. Ja, for nok er vi frie i kraft af Jesus’ død og opstandelse. Gud har i Kristus forligt verden med sig selv. Er nogen i Kristus, er han en ny skabning. Men har vi ikke indset det, eller er den forståelse ikke blevet givet os, kan vi ikke handle som frie mennesker. Intet menneske kan befri sig selv, for befrielsen kommer altid udefra. Vi er ikke længe bundet af dødens lov. Vi er blevet sat fri. Som vi hørte: ”Hvis altså Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie”.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed, Amen.

Laura Cæcilie Jessen
Nylarsker-Vestermarie

Salmer:
492, 338, 395, 249, 473, 721